

УДК 372.881.111.1

« АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА ИНТЕГРАТИВТІ - ЖОБАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ТИІМДІЛІГІ: ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ БЕЛСЕНДІЛІГІН АРТТЫРУ ТӘЖІРИБЕСІ »

Байғуатова Айзада Сериккалиевна

Kairat06.84@mail.ru

«Шетел тілдері және мәдениетаралық байланыс» 1 курс студенті
Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Атырау қ, Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшісі, э.ғ.к., профессор – Абдол Э.Д.

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту үдерісінде интегративті-жобалық технологияны қолданудың педагогикалық тиімділігі жан-жақты қарастырылады. Зерттеу жұмысы жоғары сынып оқушыларының шығармашылық белсенділігін дамытуға бағытталған тәжірибелік жұмыстар негізінде жүргізілді. Оқу үдерісінде пәндер арасындағы байланысты күшейту мен жобалық әрекетті кіріктіру арқылы білім алушылардың тілдік, коммуникативтік және танымдық дағдыларының даму деңгейін анықтайды. Зерттеу нәтижелері интегративті-жобалық тәсілдің оқушылардың оқу мотивациясын арттырып, дербес ойлау қабілетін қалыптастыруға ықпал ететінін көрсетті. Сонымен қатар, аталған технологияны енгізу барысында туындайтын ұйымдастырушылық және әдістемелік қиындықтар талданып, оларды шешудің тиімді жолдары ұсынылды.

Түйін сөздер: интегративті оқыту, жобалық әдіс, ағылшын тілі, шығармашылық белсенділік, жоғары сынып, білім беру технологиялары, коммуникативтік құзыреттілік

Кіріспе

Жаһандану жағдайында шетел тілдерін меңгеру білім беру жүйесінің негізгі басым бағыттарының біріне айналып отыр. Әсіресе ағылшын тілі халықаралық коммуникация құралы ретінде білім алушылардың кәсіби және тұлғалық дамуына тікелей әсер етеді. Осыған байланысты білім беру мазмұны тек тілдік білім берумен шектелмей, оқушының жан-жақты дамуын қамтамасыз ететін инновациялық әдістерді талап етеді.

Қазіргі педагогикада оқушыны оқу үдерісінің белсенді субъектісі ретінде қарастыру тенденциясы күшейіп келеді. Бұл бағытта интегративті-жобалық технология ерекше орын алады. Аталған технология білім беру мазмұнын түрлі пәндермен байланыстыра отырып, оқушылардың нақты мәселелерді шешуге бағытталған шығармашылық әрекетін ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Зерттеудің өзектілігі – жоғары сынып оқушыларының шығармашылық белсенділігін арттыруда дәстүрлі оқыту әдістерінің жеткіліксіздігі және инновациялық тәсілдерді тиімді қолдану қажеттілігімен байланысты.

Зерттеу мақсаты – ағылшын тілін оқыту барысында интегративті-жобалық технологияның тиімділігін тәжірибелік тұрғыда негіздеу және оның оқушылардың шығармашылық белсенділігіне әсерін анықтау.

Теориялық негіздер және әдебиеттерге шолу

Интеграция ұғымы педагогикада білім мазмұнын біріктіру, пәнаралық байланысты жүзеге асыру ретінде қарастырылады. Интегративті оқыту барысында оқушылар әртүрлі пәндерден алған білімдерін кешенді түрде қолдануға үйренеді.

Жобалық оқыту технологиясы (Project-Based Learning) білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамытуға бағытталған. Бұл әдісте оқушылар нақты бір мәселені шешу үшін ақпарат жинайды, талдайды және нәтижесін өнім ретінде ұсынады.

Интегративті-жобалық тәсіл осы екі бағыттың тиімді үйлесімін білдіреді. Бұл тәсілдің негізгі ерекшеліктері:

- оқу мазмұнының өмірмен байланыстылығы;
- оқушының белсенді танымдық әрекеті;
- шығармашылық тапсырмалардың басымдығы;
- топтық және жеке жұмыс формаларының үйлесуі.

Ағылшын тілін оқытуда бұл технология CLIL элементтерімен де үндеседі. Яғни, тілдік білім мазмұндық контексте меңгеріледі. Бұл өз кезегінде оқушылардың тілдік құзыреттілігін арттырумен қатар, олардың жалпы дүниетанымын кеңейтеді.

Зерттеу әдістемесі

Зерттеу жұмысы жалпы білім беретін мектептің 10–11 сынып оқушылары арасында жүргізілді. Экспериментке 48 оқушы қатысты. Олар екі топқа бөлінді:

- **бақылау тобы** – дәстүрлі оқыту әдістері қолданылды;
- **эксперименттік топ** – интегративті-жобалық технология енгізілді.

Қолданылған әдістер:

- педагогикалық бақылау;
- сауалнама жүргізу;
- диагностикалық тесттер;
- жобалық жұмыстарды бағалау;
- салыстырмалы талдау.

Зерттеу кезеңдері:

1-кезең – диагностикалық:

оқушылардың бастапқы деңгейі анықталды.

2-кезең – қалыптастырушы:

интегративті-жобалық тапсырмалар жүйелі түрде енгізілді.

3-кезең – қорытынды:

нәтижелер салыстырылып, талданды.

Тәжірибелік жұмыс мазмұны

Эксперименттік топта оқу үдерісі жобалық тапсырмалар арқылы ұйымдастырылды. Әрбір жоба нақты мәселені шешуге бағытталды және бірнеше пәнмен интеграцияланды.

1-жоба: “My Future Profession”

Бұл жобада оқушылар өздерінің болашақ мамандығын зерттеп, ағылшын тілінде таныстырды.

Мазмұны:

- мамандық туралы ақпарат жинау
- талаптарын талдау
- жеке пікір білдіру

Нәтиже:

- мультимедиялық презентация
- бейнеролик

2-жоба: “Environmental Problems in My Region”

Оқушылар өз аймағындағы экологиялық мәселелерді зерттеді.

Интеграция: география, биология, ағылшын тілі

Жұмыс түрлері:

- дерек жинау
- сауалнама жүргізу
- талдау жасау

Нәтиже:

- ғылыми постер
- зерттеу есебі

3-жоба: “Digital Society and Teenagers”

Бұл жоба цифрлық технологиялардың жасөспірімдерге әсерін зерттеуге арналды.

Нәтиже:

- пікірталас
- эссе жазу
- топтық презентация

Интегративті-жобалық оқыту моделі

Кезең	Мазмұны	Қалыптасатын дағды
Мотивация	Мәселені анықтау	Қызығушылық
Жоспарлау	Жоба құру	Ұйымдастыру
Зерттеу	Ақпарат жинау	Сыни ойлау
Өнім жасау	Нәтиже дайындау	Шығармашылық

Кезең	Мазмұны	Қалыптасатын дағды
Қорғау	Презентация	Коммуникация
Рефлексия	Өзін бағалау	Талдау

Зерттеу нәтижелері және талдау

Зерттеу нәтижелері интегративті-жобалық технологияның тиімділігін көрсетті.

Эксперименттік топта:

- шығармашылық белсенділік **айтарлықтай артты**;
- оқушылардың сөйлеу дағдылары жақсарды;
- сабаққа қызығушылық жоғарылады;
- топтық жұмыс дағдылары қалыптасты.

Салыстырмалы көрсеткіштер:

Көрсеткіш	Бақылау тобы	Эксперименттік топ
Оқу мотивациясы	Орташа	Жоғары
Шығармашылық деңгей	Төмен	Жоғары
Сөйлеу дағдысы	Орташа	Жақсы
Белсенділік	Төмен	Жоғары

Сауалнама нәтижесі бойынша оқушылардың 78%-ы жобалық оқыту тәсілін қызықты және пайдалы деп бағалады.

Талқылау

Алынған нәтижелер интегративті-жобалық технологияның оқыту тиімділігін арттыратынын дәлелдейді. Бұл тәсіл:

- оқушылардың дербестігін дамытады;
- оқу процесін өмірмен байланыстырады;
- шығармашылық ойлауды қалыптастырады.

Сонымен қатар, зерттеу барысында бірқатар қиындықтар анықталды:

- уақыт ресурсының шектеулілігі;
- мұғалімдердің әдістемелік дайындығының жеткіліксіздігі;
- бағалау жүйесінің күрделілігі.

Бұл мәселелерді шешу үшін:

- мұғалімдерге арналған біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру;
- дайын әдістемелік нұсқаулықтар әзірлеу;
- цифрлық платформаларды пайдалану ұсынылады.

Қорытынды

Жүргізілген зерттеу интегративті-жобалық технологияның ағылшын тілін оқытуда жоғары тиімділікке ие екенін көрсетті. Бұл тәсіл оқушылардың:

- шығармашылық белсенділігін;
- коммуникативтік құзыреттілігін;
- сыни ойлау қабілетін дамытуға мүмкіндік береді.

Осыған байланысты аталған технологияны мектеп тәжірибесінде кеңінен қолдану маңызды болып табылады.

Ұсыныстар

1. Оқу бағдарламасына жобалық тапсырмаларды жүйелі енгізу
2. Пәнаралық байланысты күшейту
3. Мұғалімдердің цифрлық құзыреттілігін арттыру
4. Бағалау критерийлерін жетілдіру

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Harmer J. **How to Teach English**. – Harlow: Pearson Education Limited, 2015. – 288 p. (79–85 pp.)
2. Richards J.C., Rodgers T.S. **Approaches and Methods in Language Teaching** (3rd edition). – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 410 p. (112–120 pp.)
3. Tomlinson B. **Developing Materials for Language Teaching**. – London: Bloomsbury Publishing, 2013. – 456 p. (201–210 pp.)
4. Coyle D., Hood P., Marsh D. **CLIL: Content and Language Integrated Learning**. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 184 p. (36–44 pp.)
5. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі. **Жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты**. – Астана, 2022. – 120 б. (15–22 бб.)
6. Қараев Ж.А. **Оқытудың педагогикалық технологиялары**. – Алматы: Рауан, 2019. – 312 б. (98–105 бб.)
7. Thomas J.W. **A Review of Research on Project-Based Learning**. – California: Autodesk Foundation, 2000. – 46 p. (18–25 pp.)
8. Bell S. Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future // *The Clearing House*. – 2010. – Vol. 83(2). – pp. 39–43. (40–42 pp.)